

Obsah

Slovo úvodem.....	3
1. Vývojové charakteristiky psychiky	7
1.1. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	8
2. Psychologické zvláštnosti dospívání.....	9
2.1. Dospívání jako stadium tranzitní	9
2.1.1. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	10
2.2. Vybrané teoretické přístupy k období dospívání.....	10
2.3. Vývoj osobnosti dospívajícího.....	11
2.4. 1. Kognitivní vývoj v průběhu dospívání.....	13
2.5. Citový vývoj dospívajících	15
2.6. Vývoj motivačních procesů v dospívání.....	15
2.7. Mravní vývoj v dospívání.....	17
3. Socializace a výchova v období dospívání.....	18
3.1. Stadium prepuberty a výchova.....	18
3.2. Pubertální výchova	19
3.3. Výchova v adolescenci	20
3.4. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	21
4. Prostředí a subkultura jako elementy modelu fenoménu pravicového extremismu (H. Wagner – V. Heřmanová).....	22
4.1. Prostředí a subkultura jako metafory sociálního klimatu.	23
4.2. Subkulturní prostředí a skupiny - prostorový aspekt.	24
4.3. Sociální znevýhodnění a pravicový extremismus.....	26
4.4. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	30
5. Psychický vývoj v dospělosti	31
5.1. Raná dospělost-preakmé	31
5.2. Akmé-střední dospělost	32
5.3. Postakmé - pozdní dospělost	34
5.4. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	36
6. Charakteristika a projevy stresu u dospělých.....	37
6.1. Psychosomatické poruchy	37
6.2. Charakteristika projevů burn-out syndromu	37
6.3. Znaky, symptomy a důsledky syndromu vyhoření (burn out)	39
6.4. Čtyřfázový model mobbingu.....	40
6.5. Model mobbingu na pracovišti	41
6.6. Způsoby mobbingu na pracovišti	42
6.7. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	43
7. Stáří.....	44
7.1. Životní styl ve stáří a svépomocné terapeutické aktivity	47
8. Ontogenetický vývoj jako utváření osobnostní identity	51
8.1. Identita jako stejnost - shoda	51
8.2. Identita jako odlišení (diferencovanost).....	53
8.3. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	56

9. Význam učení a kultivace mezilidského soužití v ontogenezi	57
9.1. Učení a přístupy k učení	58
9.1.1. Klasické podmiňování	59
9.1.2. Operantní podmiňování	60
9.1.3. Podmiňování – možnosti aplikace	61
9.1.4. Komplexní učení.....	62
9.2. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	63
10. Aplikovaná psychologie předpoklad kvality vztahu v sociálních službách	64
10.1. Stručný vývoj sociální psychologie	64
10.2. Význam sociální psychologie pro pracovníky pomáhajících profesí	67
10.3. Kvalita přístupu v sociálním styku.....	69
10.4. Sociální prostředí	70
10.5. Otázky a náměty ke kontrole a opakování	71
11. Přílohy.....	72
11.1. Schéma faktorů osobnostního rozvoje	72
11.2. Metoda zjišťování kvality vzájemných sociálních vztahů osobnosti.....	73
11.3. Metoda zjišťování předeva sociálních vztahů klienta.....	74
11.4. Mezilidská komunikační pohoda.....	75
11.5. Možnosti kompenzace sociální úzkostlivosti	75
11.6. Strategie osobnostního rozvoje	79
11.7. Soubor protistresových námětů.....	80
11.8. Desatero zdravého životního stylu.....	81
11.9. Dotazník osobnostní jistoty	82
11.10. Dotazník dispozice ke stresu	83
11.11. Návod k sebeinstrukci.....	84
11.12. Zjišťování referenčního rámce Ega „Koláč“	84
Výběr z použité literatury:.....	86

1. Vývoj je celistvý proces, vyvíjí se organismus i prostředí.
2. Ve vývoji se podmiňují a souvisí změny tělesné a psychické.
3. Vývoj je struktury proces, dle etapy navazuje.
4. Vývojové tempo není rovnoměrné, s věkem se tempo zpomaluje. Srdí se odvíjí s rychlejšími a naopak pomalejšími tempem, a rozdíly fyzické i psychologické vývoje postupně odlišné.
5. Vývoj je nerovinný.
6. Vývojové změny se projevují individuálně v rámci osobnosti, v závislosti na schopnosti, temperamentu atd.
7. V ontogenezi dochází i k „sociálnímu“ seznamování s novou a hodnotami společenského prostředí, v němž subjekt žije a přijímá společenskou roli.
8. S postupem vývoje dochází k individualizaci. Osobnost si uvědomuje svou identitu, vztahy aj.

Vývojová křivka znázorňuje průběh života z hlediska věku a obecně vztávnosti. Vývoj je resultát interakce zděděných a vrozených dispozic, prostředí a výchovy. Při nedostatečném působení prostředí a výchovy je rozvoj omezený. Ideální by byl případ harmonického vlivu všech tří skupin faktorů, což platí pouze pro část ontogenetických procesů.

J. Kurič (1986) člení vývojová období následovně: Období prenatální, novorozenecké, kojenecké, období batole, období předškolní, období mladšího